

7. Aikasuhteet ja tempukset

Tempusten **järjestelmä**: kaksi yksinkertaista/yhdistämätöntä aikamuotoa: preesens ja imperfekti ja kaksi yhdistettyä aikamuotoa: perfekti ja pluskvamperfekti

Tempuksen **peruskäsitteet**: a) puhehetki, b) tapahtumahetki ja c) viittaushetki

a) Puhehetki on tärkein ajallinen kiintopiste: mennyt (imperfekti), nykyinen (preesens) ja tuleva (futuuri)

b) Tapahtumahetki: mennyt (perfekti), nykyinen (preesens) ja tuleva

c) Viittaushetki: muu aikasuoran hetki kuin puhehetki, josta käsin puhuja voi tarkastella tapahtumahetkeä: mennyt (imperfekti ja pluskvamperfekti)

Peruskaaviot: a) preesens, b) imperfekti, c) perfekti, d) pluskvamperfekti

a) preesens

P
V
T

—————>

b) imperfekti

P
V
T

—————>

c) perfekti

P
V
T

—————>

d) pluskvamperfekti

P
V
T

—————>

Tempusten **perusfunktiot**

a) **Preesens**: ilmaisee menemätöntä aikaa, hetkeä, joka on samanaikainen puhehetken kanssa. Preesensillä on myös futuurin tehtävä.

Pirkko asuu Helsingissä. (Me) olemme kotona. Matti matkustaa Lahteen.

b) **Imperfekti**: ilmaisee menneyttä aikaa, joka on tapahtunut ennen puhehetkeä.

Matti kävi viime vuonna Oslossa. (Minä) olin eilen elokuvissa. Mitä teitte illalla? He lähtivät jo aamulla. Tiesittekö tämän?

c) **Perfekti**: ilmaisee menneessä ajassa tapahtunutta tekemistä, jonka vaikutukset ulottuvat puhehetkeen ("nykyrelevanssi").

Leena on matkustanut Ruotsiin. Onko johtaja mennyt lounaalle? Oletteko käyneet Lapissa? Oletko jo syönyt? Olen maannut sängyssä koko päivän.

d) **Pluskvamperfekti**: ilmaisee tekemistä, joka on sattunut ennen jotakin menneen ajan ajankohtaa.

Olin juuri tullut kotiin, kun soitit. Hän oli opiskellut suomea ennen kuin tuli Suomeen. Pirkko oli odottanut viisi minuuttia, kun tulin.

Consecutio temporum

Matti väittää, että hän on sairas.

Eilen illalla Matti väitti, että hän oli sairas.

Päätöslausemassa todetaan, että puolue on muodostunut äkkijyrkäksi järjestöksi.

Päätöslausemassa todettiin, että puolue oli muodostunut äkkijyrkäksi järjestöksi.

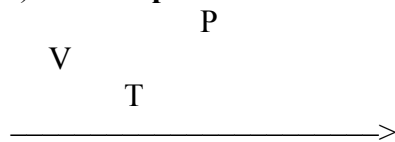
Perifrastiset ajan ilmaukset

e) Futuuri

- *Ehdokas ilmoittaa päätöksestään huomenna.*
- *Ompelen tähän huoneeseen uudet ikkunaverhot.*
- *Tätä hänen tulee olemaan vaikea hyväksyä.*
- *Tähti on oleva teille merkinä lapsen syntymisestä.*
- *Aion esittää muutamia muutoksia ehdotukseen.*
- *Tätä saat katua.*
- *Olen lähdössä lepuuttamaan ~ lepuuttaakseni hermojani.*

Marginaaliset tempukset:

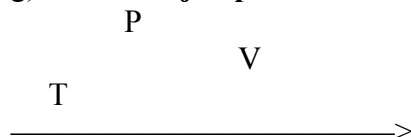
f) Liittoimperfekti

Se olikin oleva hieno laatikko.

Kainuun pojasta oli tuleva maan valtias useiksi vuosikymmeniksi.

g) Tulevan ajan perfekti

Huomenna hän tuli olleeksi kateissa jo viisi viikkoa.